

บทที่ 3 การเลี้ยงหอยหวาน

การเลี้ยงหอยหวานในขณะนี้จะใช้ลูกหอยหวานที่มีขนาดความยาว 1-1.5 เซนติเมตร ขึ้นไป เลี้ยงจนได้ขนาดตลาดที่ต้องการ คือหอยหวานขนาดความยาว 3.5-4.5 เซนติเมตร หรือขนาดน้ำหนัก 70-100 ตัวต่อกิโลกรัม (หนัก 10-14 กรัมต่อตัว) การเลี้ยงหอยหวานหลายรูปแบบมีรายละเอียดดังนี้

1. การเลี้ยงหอยหวานในบ่อผ้าใบ

บ่อหรือภาชนะที่ใช้เลี้ยงหอยหวานนั้นมีหลายรูปแบบ เป็นเหลี่ยมหรือรูปร่างกลมก็ได้ แต่ต้องมีระบบที่สามารถถ่ายเทน้ำได้สะดวก มีท่อน้ำล้น และทางน้ำเข้าออกสะดวก มีระบบการให้อากาศอย่างพอเพียง พื้นก้นบ่อหรือภาชนะควรมีทรายพอท่วมตัวหอย หมั่นเช็ดดูทำความสะอาดบ่อเลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ ควรทำการพรางแสงเพื่อไม่ให้แสงสว่างส่องตัวหอยมากนักเพราะจะเป็นการรบกวน และยังเป็นการกระตุ้นการสร้างแพลงก์ตอนพืชและสาหร่ายสีเขียวที่อยู่ในบ่อเกิดการสังเคราะห์แสง ทำให้น้ำเสียและเปลือกหอยที่มีสาหร่ายเกาะติดดูไม่สะอาดและเป็นแหล่งของโรคได้

น้ำที่ใช้เลี้ยงหอยหวานต้องเป็นน้ำที่สะอาด ไม่มีตะกอนแขวนลอย ระดับความลึกของน้ำในบ่อเลี้ยงควรให้อยู่ในระดับประมาณ 40-50 เซนติเมตร ในการเลี้ยงจะใช้บ่อผ้าใบขนาด 6×8 เมตร ใส่น้ำสูง 0.4-0.5 เมตร ภายในระบบให้น้ำไหลเวียนภายในบ่อ ทำการถ่ายเทน้ำวันละ 20% ของทั้งหมดและทำความสะอาดโดยการพลิกทราย และถ่ายน้ำทั้งหมด 7-10 วันต่อครั้ง ที่พื้นปูด้วยทราย ปล่อยลูกหอยลงเลี้ยงขนาด 1-1.5 เซนติเมตร ที่อัตราความหนาแน่น 300-450 ตัวต่อตารางเมตร ให้อาหารจำพวกเนื้อปลาข้างเหลืองวันละ 1 ครั้ง ระยะเวลาในการเลี้ยง 7-9 เดือน จะเริ่มจับขายโดยคัดขนาด 3.5 เซนติเมตรขึ้นไป จะมีขนาด 70 ตัวต่อกิโลกรัม

ขนาดและอัตราการปล่อย

ขนาดของลูกหอยหวานที่เหมาะสม คือ 0.5 เซนติเมตรขึ้นไป ถ้าจะให้ได้ดี ควรเป็นขนาด 1 เซนติเมตร อัตราการปล่อยลูกหอยขนาด 1.0-1.5 เซนติเมตร 300-500 ตัวต่อตารางเมตร

อาหารและการให้อาหาร

สามารถเลี้ยงด้วยเนื้อปลา เนื้อหอยแมลงภู่ เนื้อหอยกะพง รวมทั้งอาหารเม็ดกุ้งทะเลและอาหารผสมอื่นๆ โดยมากมักแก่ปลาหรือสับปลาเป็นชิ้นตามขนาดของหอย ปริมาณอาหารที่ให้ กรณีเป็นเนื้อปลาควรให้ 2-10% ของน้ำหนักตัว หากใช้เนื้อหอยแมลงภู่ก็ควรให้ 5-30% ของน้ำหนักตัว ให้อาหารแก่หอยวันละ 2 ครั้ง ให้อาหารแล้วก็เก็บส่วนที่เหลือออกให้หมด

การดูแลรักษา

หมั่นทำความสะอาดทรายรองพื้นหรือบ่อเลี้ยงเป็นประจำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง พร้อมทำความสะอาดทรายที่รองพื้นดังกล่าว ตรวจสอบการเจริญเติบโตเดือนละ 1 ครั้ง

การลงทุนทำฟาร์มเลี้ยงหอยหวาน

ข้อมูลการเลี้ยงลูกหอยขนาดตั้งแต่ 1 เซนติเมตร จนถึงขนาดจำหน่ายประมาณ 70 ตัวต่อกิโลกรัม
ในบ่อผ้าใบขนาด 48 ตารางเมตร (6×8 เมตร) [ชั้นเซตฟาร์ม ตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี]

ต้นทุนคงที่

- ค่าก่อสร้างบ่อเลี้ยง (บ่อผ้าใบขนาด 6×8 เมตร + โรงเรือนหลังคาสังกะสี)	1,000	บาท
- ค่าปั้มน้ำ, ปั้มลม	5,500	บาท
- ค่าท่อ + ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	<u>1,500</u>	บาท
รวม	<u>17,000</u>	บาท

ต้นทุนผันแปร

- ค่าลูกพันธุ์หอยหวาน 15,000 ตัวๆ 1 บาท (ประมาณ 300 ตัวต่อตารางเมตร)	15,000	บาท
- ค่าอาหาร 450 กิโลกรัมๆ ละ 14 บาท (เลี้ยง 9 เดือน ให้ปลาเปิดเป็นอาหาร)	6,300	บาท
- ค่าน้ำ, ไฟฟ้า 9 เดือนๆ ละ 300 บาท	2,700	บาท
- ค่าแรงงานคิดเป็นค่า Commission 20 บาทต่อกิโลกรัม ของหอยที่ขายได้ 1 บ่อให้ผลผลิต 200 กิโลกรัม คิดเป็นค่าแรง = 200×20 เท่ากับ	4,000	บาท
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ 9 เดือนๆ ละ 200 บาท	1,800	บาท
รวม	<u>29,000</u>	บาท

ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัม

$$\begin{aligned} \text{- ต้นทุนการผลิต 1 กิโลกรัม} &= \frac{\text{ค่าเสื่อมสภาพของต้นทุนคงที่ 20\% ต่อปี} + \text{ต้นทุนผันแปร}}{\text{ผลผลิตที่ได้}} \\ &= \frac{3,400 + 29,000}{200} = \frac{33,200}{200} \text{ บาท} \\ &= 166 \text{ บาท} \end{aligned}$$

รายได้

- ขายที่ 70-100 ตัวต่อกิโลกรัม (ขนาดยาวประมาณ 305-4.5 ซม.) อัตรารอด 95% เท่ากับ 200 กิโลกรัมต่อบ่อ โดยประมาณที่ระยะเวลาในการเลี้ยง 7-9 เดือน
- ขายกิโลกรัมละ 280-320 บาท ได้เงินเท่ากับ 56,000-64,000 บาท
- พื้นที่เลี้ยง 1 บ่อ (48 ตารางเมตร) จะได้กำไรเท่ากับ 22,800-30,800 บาทต่อบ่อ
- ได้กำไรต่อ 1 กิโลกรัม เท่ากับ 114-154 บาทต่อกิโลกรัม

2. การเลี้ยงในกระชังในทะเล

กระชังที่เลี้ยงมีขนาด กว้าง×ยาว×สูง เท่ากับ $1.5 \times 2 \times 0.8$ มีส่วนที่จมอยู่ใต้น้ำ 50-80 เซนติเมตร ด้านล่างกระชังใส่สาหร่ายที่มีภาชนะไม่ให้ทรายออกด้วยไม้หรือแผ่นยางรองพื้นกระชังปูด้วยทรายหนา 5-10 เซนติเมตร ขนาดเม็ดทรายแปรเปลี่ยนไปตามขนาดของหอยหวน มีฝากระชังทำด้วยผ้าปิดกันแสงแดด เนื่องจากหอยชอบอาศัยในที่ร่ม ถ้าโดนแดดมากสีเปลือกจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลไม่เป็นที่ต้องการของตลาด บูด้วยอวนตาถี่และอวนขนาดตา 1 เซนติเมตร เพื่อป้องกันหอยหวนคลานออก ในการเลี้ยงจะใส่หอยหวนขนาดความยาว 1-1.5 เซนติเมตร ที่อัตราการความหนาแน่น 800-1,200 ตัวต่อตารางเมตร เมื่อเลี้ยงหอยหวนได้ระยะเวลา 1 เดือน หอยจะมีขนาด 2-2.5 เซนติเมตร จะนำอวนตาถี่ออกให้อาหารพวกเนื้อปลาทะเลสลับกับหอยบางช่วง วันละ 1 ครั้ง ทำความสะอาดโดยการฉีดน้ำที่พื้นทราย 7-10 วันต่อครั้ง ระยะเวลาในการเลี้ยงประมาณ 4-5 เดือน จะได้หอยหวนขนาดตลาดมีความยาว 3.5-4.5 เซนติเมตร อายุการใช้งานของกระชังประมาณ 5 ปี

นอกจากนี้การเลี้ยงอาจแบ่งช่วงเวลากการเลี้ยงได้เป็น 2 ระยะ เพื่อสะดวกต่อการจัดการแทนที่จะเลี้ยงจนจับขึ้นไปขาย คือ

2.1 การเลี้ยงจากระยะ 1 เซนติเมตร ให้เป็นหอยขนาดความยาว 2.5 เซนติเมตร เป็นการอนุบาลหรือชำหอยหวนให้มีขนาดขุ่นเป็นเนื้อ ใช้เวลาเลี้ยงประมาณ 1-2 เดือน เมื่อได้ขนาดแล้วจะนำหอยหวนไปลงในกระชังหอยเนื้อ เพื่อขุนให้เป็นหอยเนื้อต่อไป

2.2 การเลี้ยงจากระยะ 2.5 เซนติเมตร จนเป็นขนาดตลาด (3.5-4.5 เซนติเมตร) ใช้เวลาในการเลี้ยงประมาณ 4 เดือน ทำให้สามารถเลี้ยงหอยหวนขนาดนี้ได้ปีละ 3 รุ่น อัตราที่เหมาะสมจะอยู่ที่ 5,000 ตัวต่อกระชัง แต่อาจปล่อยได้ถึง 10,000 ตัว ขึ้นอยู่กับการจัดการ

ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนคงที่

- ค่าทำกระชังขนาด $1.5 \times 2 \times 0.8$ เมตร

เป็นพื้นยางสายพานต่อกระชัง ราคา	4,000	บาท
- แปะไม้ไผ่เพื่อใช้ทำท่อนลอย ขนาด 1.5×2 เมตร เจลี่ยต่อกระชัง	600	บาท
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	<u>800</u>	บาท
รวม พื้นยางสายพาน	<u>5,400</u>	บาท/กระชัง

ต้นทุนผันแปร

- ค่าลูกพันธุ์หอยหวานที่อัตราความหนาแน่น 1,000 ตัวต่อตารางเมตร	3,000	บาท
ลูกหอยหวานขนาด 1 เซนติเมตร 3,000 ตัว ราคาตัวละ 1 บาท		
- ค่าอาหาร 90 กิโลกรัมๆ ละ 12 บาท (เลี้ยงเป็นระยะเวลา 5 เดือน)	1,080	บาท
- ค่าแรงงาน 1 คน/กระชัง/ 5 เดือน	<u>500</u>	บาท
รวม	<u>4,880</u>	บาท

ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัม

$$\text{ต้นทุนการผลิต 1 กิโลกรัม} = \frac{\text{ค่าเสื่อมสภาพของต้นทุนคงที่ \% + ต้นทุนผันแปร}}{\text{ผลผลิตที่ได้}}$$

$$\text{ค่าเสื่อมสภาพของต้นทุนคงที่คิดที่ 4 ปี} = \frac{5,400}{4} = 1,350 \text{ บาท/ปี}$$

$$\text{พื้นสายพาน ต้นทุนการผลิตต่อ 1 กิโลกรัม} = \frac{1,350 + 4,880}{35} = 178 \text{ บาท/กิโลกรัม}$$

- ขายที่ 70-100 ตัว/กิโลกรัม (ขนาดความยาว 3.5-4.5 เซนติเมตร) อัตรารอด 95% เท่ากับ 29-41 กิโลกรัม ต่อกระชัง หรือ 35 กิโลกรัมต่อกระชัง โดยประมาณที่ระยะเวลาในการเลี้ยง 5-6 เดือน
- ขายกิโลกรัมละ 280-320 บาท หรือประมาณ 300 บาท/กิโลกรัม ได้เงิน 10,500 บาท/กระชัง
- ขนาดกระชัง $1.5 \times 2 \times 0.8$ เมตร มีขนาด 6 ตารางเมตร จะกำไรเท่ากับ พื้นสายพาน $10,500 - 6,230 = 4,270$ บาท
- ได้กำไรต่อกิโลกรัม พื้นสายพาน เท่ากับ 142 บาท/กิโลกรัม

3. การเลี้ยงแบบตะกร้าพลาสติก

เป็นการทดลองเลี้ยงหอยรูปแบบการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยให้สูงขึ้น ได้ทำการทดลองที่สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจังหวัดชลบุรี ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2544 ถึง มกราคม 2545 เป็นระยะเวลา 7 เดือน

วิธีการดำเนินการ

ได้เริ่มต้นทดลองเลี้ยงหอยหวานในกระบะพลาสติก ที่สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2544 ถึงวันที่ 24 มกราคม 2545 เป็นระยะเวลา 7 เดือน ได้แบ่งการทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 ซ้ำ

กลุ่มที่ 1 เลี้ยงหอยหวานในถังไฟเบอร์กลาสขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.40 เมตร ใส่น้ำสูง 0.90 เมตร ที่พื้นถังใส่ทรายพร้อมระบบน้ำและอากาศ กลุ่มที่ 1 นี้ จะไม่มีกระบะพลาสติก ใส่ลูกหอยหวานขนาดความยาว (TL) 2.36 เซนติเมตร ความกว้าง 1.48 เซนติเมตร น้ำหนัก 2.70 กรัม จำนวน 462 ตัว โดยมีอัตราความหนาแน่น 300 ตัวต่อตารางเมตร

กลุ่มที่ 2 เลี้ยงหอยหวานในกระบะพลาสติกลงในถังไฟเบอร์กลาสขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.40 เมตร ใส่น้ำสูง 0.90 เมตร พร้อมระบบน้ำและอากาศ กระบะพลาสติกมีขนาดขนาดกว้าง×ยาว×สูง เท่ากับ 35× 40×12 เซนติเมตร มีพื้นที่ก้นกระบะ 0.14 ตารางเมตร ภายในกระบะใส่ทรายรองพื้นและวางกระบะบนชั้นไม้ในถังไฟเบอร์กลาส ใช้ลูกหอยหวานที่มีขนาด 2.31 เซนติเมตร ความกว้าง 1.54 เซนติเมตร มีน้ำหนัก 2.57 กรัม จำนวน 462 ตัว กระจายในกระบะพลาสติก จำนวน 11 ใบ โดยมีอัตราความหนาแน่นต่อพื้นที่เท่ากับ 300 ตัวต่อตารางเมตร เท่ากับความหนาแน่นของกลุ่มที่ 1 หรือใส่หอยหวานกระบะละ 42 ตัวต่อกระบะ

กลุ่มที่ 3 เลี้ยงหอยหวานในกระบะพลาสติกเช่นเดียวกับกลุ่มที่ 2 ที่เลี้ยงในถังไฟเบอร์กลาสขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.40 เมตร ใส่น้ำสูง 0.90 เมตร โดยเพิ่มกระบะพลาสติกจาก 11 ใบ เป็น 22 ใบ โดยให้แต่ละใบมีอัตราความหนาแน่นของหอยหวานเท่ากับกลุ่มที่ 2 หรือกระบะพลาสติกละ 42 ตัว พร้อมจัดระบบน้ำและอากาศ ใช้ลูกหอยหวานขนาดความยาว 2.33 เซนติเมตร ความกว้าง 1.44 เซนติเมตร มีน้ำหนัก 2.62 กรัม

การดำเนินการเลี้ยง

1. การถ่ายเทน้ำ ทำการถ่ายเทน้ำวันละ 20% ของน้ำหนักทั้งหมดในถังไฟเบอร์กลาส
2. การให้อาหาร ในเนื้อปลาทุเร โดยให้อาหารวันละ 1 ครั้ง ทำการชั่งอาหารก่อนให้ และเหลือในแต่ละวัน
3. การทำความสะอาด จะทำการถ่ายน้ำออกจนหมดแล้วทำความสะอาดถังและกระบะ เพื่อพลิกกลับทราย ใส่เศษอาหารและของเสียบอก สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
4. ทำการชั่งวัดขนาดและน้ำหนักหอยหวานทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง โดยสุ่มหอยหวานขึ้นมาทำการชั่งวัด และน้ำหนักประมาณ 30% ของทั้งหมด
5. ทำการวิเคราะห์น้ำมี DO , Salinity , pH , Alkalinity , แอมโมเนีย , ไนไตรท์ และไนเตรท

ผลการทดลอง

1. การเจริญเติบโต

ผลการทดลองพบว่าหอยหวานมีการเจริญเติบโตในระยะเวลาการเลี้ยง 7 เดือน คือ

กลุ่มที่ 1 หอยหวานมีขนาดความยาวจาก 2.70 เซนติเมตร เป็น 14.97 เซนติเมตร มีน้ำหนักจาก 1,259 กรัม เป็น 7,193 กรัม

กลุ่มที่ 2 หอยหวานมีขนาดความยาวจาก 2.57 เซนติเมตร เป็น 12.88 เซนติเมตร มีน้ำหนักจาก 1,332 กรัม เป็น 6,602 กรัม

กลุ่มที่ 3 หอยหวานมีขนาดความยาวจาก 2.62 เซนติเมตร เป็น 10.96 เซนติเมตร มีน้ำหนักจาก 7,105 กรัม เป็น 11,431 กรัม

2. อัตราการรอดตายและผลผลิตรวม

จากการทดลองเลี้ยงหอยหวานในระยะเวลา 7 เดือน พบว่าหอยหวานในกลุ่มที่ 1 มีอัตราการรอดตาย 95.87% มีผลผลิตรวม 7,193 กรัม ในกลุ่มที่ 2 มีอัตราการรอดตาย 63.727% มีผลผลิตรวม 6,602 กรัม และกลุ่มที่ 3 มีอัตราการรอดตาย 93.94% มีผลผลิตรวม 11,431 กรัม

3. อัตราการแลกเนื้อ (FCR)

จากการเลี้ยงหอยหวานได้ใช้เนื้อปลากระป๋อง พบว่าอัตราการแลกเนื้อของหอยหวานในกลุ่มที่ 1 มีค่า FCR เท่ากับ 2.94 กลุ่มที่ 2 มีค่า FCR เท่ากับ 3.24 และในกลุ่มที่ 3 มีค่า FCR เท่ากับ 3.53

4. การเลี้ยงในคอกบริเวณชายฝั่งทะเล

การเลี้ยงลักษณะนี้ ส่วนใหญ่ลักษณะคอกอาจทำด้วยอวน ทำเป็นแนวรั้วกันลงไปในทะเล หรืออาจทำเป็นกระชัง ให้กันกระชังลงพื้นทะเลก็ได้ มีรายละเอียดที่ควรพิจารณาดังนี้

การเลือกสถานที่

1. สถานที่เลี้ยงควรอยู่ชายฝั่งทะเลที่มีการเปลี่ยนแปลงความเค็มของน้ำทะเลไม่มากนัก คือ ประมาณ 28-32 พีพีที
2. พื้นชายฝั่งทะเลควรเป็นทรายหรือทรายปนโคลน เพื่อให้หอยหวานสามารถฝังตัวได้
3. เมื่อน้ำลงต่ำสุด พื้นทรายต้องไม่ไหลพื้นน้ำ
4. คลื่นลมต้องไม่แรงมาก มีที่กำบังคลื่นลมได้
5. สถานที่อยู่ห่างจากชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม และท่าเรือที่อาจปล่อยของเสียลงสู่แหล่งน้ำ
6. การคมนาคมสะดวก ใกล้แหล่งอาหารและปลอดภัยจากการขโมย

ลักษณะคอกเลี้ยงหอยหวาน

คอกที่ใช้เลี้ยงหอยหวานจะมีขนาดกว้าง×ยาว×สูง ประมาณ 3.0×4.5×0.8 เมตร (จากการทดลองของสถานีวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลฯ เกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี) แบ่งคอกหอยเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนฐานสร้างด้วยอิฐบล็อกฉาบปูนซีเมนต์ สูงจากพื้นประมาณ 30 เซนติเมตร เพื่อเป็นโครงสร้างที่ให้ความแข็งแรง ส่วนบนกั้นด้วยลวดตาข่ายขนาดตา 1 นิ้ว สูงจากส่วนฐานประมาณ 50 เซนติเมตร เพื่อป้องกันการหลบหนีของหอยออกจากคอก และมีให้ศัตรูหอยเข้ามาในคอกเลี้ยง

อัตราปล่อย

การปล่อยลูกหอยหวานลงเลี้ยงจะมีขนาด 1-1.5 เซนติเมตร โดยมีความหนาแน่น 350-450 ตัวต่อตารางเมตร มากน้อยขึ้นอยู่กับกระแสน้ำและการจัดการที่ดี

การดูแลรักษา

การให้อาหาร ส่วนใหญ่เป็นปลาข้างเหลือง , เนื้อปู และเนื้อหอย อาหารควรให้เป็นที่ เพื่อป้องกันพื้นทรายเน่าเสีย ควรมีการคลาดหรือพลิกพื้นทรายบริเวณที่ให้อาหาร อย่างน้อย 7-10 วันต่อครั้ง จะช่วยทำให้พื้นทรายสะอาดขึ้น

5. การเลี้ยงหอยหวานในกระชังในบ่อดิน

การเลี้ยงในกระชังในบ่อดิน มีหลักการทำการกระชังคล้ายกับการเลี้ยงในกระชังในทะเล แต่ความแข็งแรงน้อยกว่า โดยใช้โครงไม้ทำเป็นรูปกระชังก็ได้ ที่พื้นกระชังบุด้วยอวนตาถี่ ทำขอบสูงจากพื้นกระชังประมาณ 5-10 เซนติเมตร เพื่อใส่ทราย ขนาดของกระชังขึ้นอยู่กับจัดการโดยมีขนาดกว้าง×ยาว×สูง ประมาณ 1.5×25×0.8 เมตร กระชังจมน้ำ 0.5 เมตร ทำกระชังวางอยู่บนท่อนลอย อาจจะเป็นท่อนไม้ไผ่ หรือถังพลาสติก ออกแบบที่มีการจัดการที่ง่ายและลดต้นทุน

วัตถุประสงค์

การเลี้ยงหอยหวานในกระชังในบ่อดิน มีวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงในลักษณะนี้ คือ

1. การเลี้ยงในบ่อดินส่วนใหญ่การเลี้ยงจะต้องมีพื้นทรายหรือทรายปนโคลน พื้นดินลักษณะนี้ บริเวณพื้นที่ชายฝั่งของประเทศไทยมีน้อย และหอยหวานก็ไม่ชอบพื้นเป็นโคลน การหมกตัวลงพื้นโคลนจะไม่สะอาด อาจทำให้หอยหวานสกปรกและเกิดโรคตามมาได้
2. สามารถใช้วิธีการเลี้ยงเสริมกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอื่นๆ เช่น การเลี้ยงปลา , การเลี้ยงกุ้งทะเล เป็นต้น หรืออาจมีการเลี้ยงสลับกับการเลี้ยงสัตว์น้ำอื่นๆ ได้ สามารถเลี้ยงหอยหวานรวมกับการเลี้ยงหอยแครง โดยหอยแครงอยู่ที่พื้นบ่อ ส่วนหอยหวานจะลอยอยู่ด้านบน เป็นต้น
3. การเลี้ยงหอยหวานในกระชัง สามารถจัดการการเลี้ยงให้มีประสิทธิภาพได้ดีกว่าการเลี้ยงหอยหวานในบ่อดิน และมีอัตราการรอดตายสูง

หลักการเลือกสถานที่

มีหลักการไม่แตกต่างจากการเลี้ยงหอยหวานในบ่อซีเมนต์ หรือบ่อผ้าใบ มีรายละเอียด คือ

1. สถานที่เลี้ยงควรอยู่ใกล้แหล่งน้ำที่มีความเค็มไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก คือ ประมาณ 28-32 พีพีที หากความเค็มลดต่ำลงก็ไม่ควรต่ำกว่า 20 พีพีที หากต่ำกว่านี้หอยจะเครียดได้
2. บ่อที่ใช้เลี้ยงควรเป็นบ่อที่เก็บน้ำได้ดี
3. น้ำควรมีความโปร่งแสงประมาณ 50 เซนติเมตร และมีความเป็นกรด-ด่าง ประมาณ 7.5-8.5 ค่าความเป็นด่าง 80-120 มิลลิกรัมต่อลิตร
4. อยู่ห่างไกลจากน้ำเสียของบ้านเรือน โรงงานอุตสาหกรรม ทำเรือ

5. การคมนาคมสะดวก มีสาธารณูปโภคที่ดี

6. ปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย และขโมย

อัตราการปล่อย

จากการทดลอง สามารถปล่อยลูกหอยหวานขนาด 1.5 เซนติเมตร ได้ 600 ตัวต่อตารางเมตร ที่ระยะเวลา 4-5 เดือน มีขนาด 100-120 ตัวต่อกิโลกรัม อัตราการรอดตายมากกว่า 90 เปอร์เซ็นต์

การดูแลรักษา

ในการเลี้ยงถ้าลูกหอยหวานมีขนาดความยาว 1.5 เซนติเมตร ขนาดตาตะแกรงพลาสติกควรอยู่ขนาด 0.5-1 เซนติเมตร ทราयरองพื้นควรมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.3 เซนติเมตร เมื่อหอยหวานมีขนาดใหญ่ขึ้น ควรเปลี่ยนตาอวนหรือตะแกรงพลาสติกให้มีขนาดใหญ่ขึ้น และเมื่อด تراयरองพื้นก็ให้มีขนาดใหญ่ขึ้นตามไปด้วย ทราयरองพื้นมีความหนาประมาณ 5 เซนติเมตร ทำความสะอาดทรายทุก 7-10 วัน อาหารที่ให้ก็เช่นเดียวกับ การเลี้ยงด้วยวิธีอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กองบรรณาธิการนิตยสารสัตว์น้ำ. 2543 “หอยหวานสัตว์น้ำเศรษฐกิจตัวใหม่” ปีที่ 11 ฉบับที่ 125 ประจำเดือน มกราคม 2543 หน้า 122-125.
- นิพนธ์ ศิริพันธ์ และเจริญ วงษ์วิวัฒนาวุฒิ. 2543 “การเพาะฟักหอยหวาน” วารสารการประมง ปีที่ 53 ฉบับที่ 4 หน้า 348-361.
- นิพนธ์ ศิริพันธ์ และลือชัย ดรณชู. 2543. การทดลองเลี้ยงหอยหวาน” วารสารการประมง ปีที่ 53 ฉบับที่ 6 หน้า 541-557.
- นิลนาจ ชัยธนาวิสุทธิ และ อนุตร กฤษณะพันธุ์. 2543 “การเพาะเลี้ยงหอยหวาน” เอกสารประกอบการศึกษาอบรมเชิงปฏิบัติการ โครงการสร้างงานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแก่บัณฑิตที่กำลังว่างงาน หลักสูตรที่ 1 การเพาะเลี้ยงหอยทะเล งานทรัพยากรประมง สถาบันทรัพยากรทางน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 17 หน้า.
- กองส่งเสริมการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. “การพัฒนาสัตว์น้ำเศรษฐกิจของไทย” เอกสารประกอบการสัมมนา. 2545. 2 กุมภาพันธ์ 2545 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร.
- นิลนาจ ชัยธนาวิสุทธิ และ ศิริญา กฤษณะพันธุ์. “คู่มือการเพาะเลี้ยงหอยหวาน หลักการและแนวทางปฏิบัติ” สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 113 หน้า.
- นิพนธ์ ศิริพันธ์. 2543 “คู่มือการเลี้ยงหอยทะเลเศรษฐกิจ” สำนักวิชาการ กรมประมง. หน้า 51-59.
- กรมประมง และ SEAFDEC Aquaculture Department . 2547 “การเพาะเลี้ยงหอยหวานเชิงพาณิชย์” เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ. ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งจังหวัดระยอง. 27-30 กันยายน 2547.
- ลือชัย ดรณชู และ เกียรติศักดิ์ เสนะวีณิน. 2547. “การเลี้ยงหอยหวานในตะกร้าพลาสติก” สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 21 หน้า.
- ลือชัย ดรณชู และ เกียรติศักดิ์ เสนะวีณิน. 2547. “การเลี้ยงหอยหวานด้วยอาหารที่ต่างกัน 3 ชนิด” เอกสารสัมมนาวิชาการกรมประมง. 2547. 15 หน้า.
- ลือชัย ดรณชู และ จิตติมา ทองศรีพงษ์. 2546. “การอนุบาลหอยหวานระยะวิลิเจอร์ที่เสริมไรน้ำเค็ม” เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการกรมประมงปี 2546. 14 หน้า.
- สถานีวิจัยประมงศรีราชา 2544. “การเพาะเลี้ยงแพลงก์ตอนพืชและแพลงก์ตอนสัตว์ เพื่อใช้ออนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน” เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ โครงการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 38 หน้า.